

B1

Lehr- und Übungsbuch

Inhaltsverzeichnis:

Vorwort	3
Lektion 1:	
„Sowohl ... als auch ...“ „sondern“ Reflexivpronomen im Akkusativ und Dativ	6
Lektion 2:	
Nebensatz mit „obwohl“ Nebensatz mit „seit“ und „seitdem“	27
Lektion 3:	
Nebensatz mit „bis“ „Müssen“, „sollen“ oder „sollten“	42
Lektion 4:	
„Nicht nur ... sondern auch ...“ Passiv im Präsens	57
Lektion 5:	
„Erst“ oder „nur“ Passiv im Präteritum und Perfekt	68
Lektion 6:	
Fragewörter mit „wo(r) ...“ und Pronominaladverbien mit „da(r) ...“ Fragen nach Personen bei Verben mit Präpositionen	85
Lektion 7:	
Konjunktiv II der Gegenwart („hätten“, „würden“ und „wären“) Konjunktiv II der Höflichkeit	99
Lektion 8:	
Konjunktiv II der Gegenwart mit Modalverben Verben mit Präposition und „dass“	114

Lektion 9:

Passiv mit Modalverben im Präsens | Relativpronomen im Dativ 131

Lektion 10:

Konjunktiv II der Vergangenheit | Relativpronomen im Genitiv 147

Lektion 11:

Relativsätze mit „wo“ und „was“ | Stellung von Personalpronomen
bei Verben mit Akkusativ und Dativ 161

Lektion 12:

Konjunktiv II der Vergangenheit mit Modalverben | Konjunktiv II
der Vergangenheit im Nebensatz 176

Lektion 13:

Nebensatz mit „während“ | Indefinitpronomen 191

Lektion 14:

Plusquamperfekt | Nebensatz mit „nachdem“ 204

Lektion 15:

Infinitiv als Nomen | Präpositionen mit Genitiv („wegen“, „während“ und „trotz“) |
Relativsätze mit Präpositionen 219

Lektion 16:

n-Deklination | Partizip I und II | „entweder ... oder ...“, „weder ... noch ...“
und „je ... desto ...“ 240

Appendix:

B1 Wortschatz 296

Transkriptionen 318

פתח דבר

הספר שלפניכם נכתב תוך כדי הוראה. הוא תוצר של אינספור שעות אינטראקציה ולמידה משותפת עם תלמידים ותלמידות שהיו לי למורים. ככזה הוא מתיימר לתת מענה מקיף עד כמה שניתן הן לתלמיד המבקש להציץ אל פרדס השפה הגרמנית מבלי להיפגע והן למורה שתפקידו לתווכה לתלמידים במנות מדודות ובמידה הראויה. זהו ספר שנכתב באהבה. אהבה לתרבות ושפתה שהמחבר מבקש להדביק בה – ולו כזית! – את תלמידיו. בזאת טמון גם ה"אני מאמין" של שיטת ההוראה: לימוד מתוך עניין, הנאה והיכרות אינטימית עם רזי השפה. התלמיד הסקרן וקצר הרוח לא ימצא כאן קיצורי דרך המאריכים את הדרך, גם לא הבטחות בדבר למידה "מהירה", כי אם משנה סדורה (ולא בלתי סוחפת) שמטרתה להובילו אל היעד בבטחה ובקצב המותאם לצרכיו.

ומהו היעד? תלמיד-תלמיד ויעדיו: פעולות יום-יומיות כדיבור (רצוי נכון במידת האפשר), הבנת הנקרא והנשמע או כתיבת מיילים לכל נמען; הכנה למבחני הרמה השונים; ואף לימוד גרמנית כצוהר אל תרבות גרמנית וכתביה. גמישות בהוראה והתאמתה לצרכי התלמיד הם, אם כן, מושכל נוסף שהספר מאמץ.

ותפיסת ההוראה? הספר מיועד למורים ותלמידים כאחד, או שמא: למורים שהם תלמידים ולתלמידים שהם מורים. ההסברים, הדוגמאות והתרגילים המשובצים לאורכו מזמינים אותנו לחזור אליו ולעיין בוגם שנים לאחר שהסתיים הקורס ולהיזכר באיזה כלל דקדוקי נשכח או מבנה תחבירי ששוב אינו ברור, שהרי תהליך הלמידה, גם אם הוא נדמה לעתים לינארי, מהלכו הוא דמוי ספירלה המתקדמת לאט, דרך חזרות ומעגלים. הספר, אם כן, רואה לנגד עיניו בני אדם אוטונומיים. הוא נכתב בגובה העיניים – עיניהם של נשים וגברים עצמאיים שאינם ילדים עוד, גם אם חזרו כעת, שוב, בבגרותם, אל ספסל הלימודים. לפיכך, נמצא בו תרגול רב וממוקד מטרה, הסברים ודוגמאות בעברית ובגרמנית המאפשרים למידה עצמאית, שאלות פתוחות המעודדות תשובות פתוחות – אפילו מהלב – ושלל הזדמנויות לפתוח בשיחה.

כדי לעמוד ביעדיו (ובהבטחותיו) מספק הספר את השירותים הבאים:

1. **למידה בשפת האם לצד שפת היעד:** ערוצי הלמידה הִלְדִּיִּים סגורים בפנינו הלומדים שפה חדשה בגיל מתקדם. חשיפתנו לשפה החדשה על פי רוב מוגבלת; אין לנו אב, אם או קרובים שיִשְׁמְשׁוּ מתווכים ומורים; גם לא נוכל לשוב לבית הספר כדי לדוש ביסודות השפה; ולרובנו אין יותר את המשאב שלילדים יש בשפע: זמן. אבל יש לנו משמעת עצמית ומוטיבציה, לצד שפת אם ושפות נוספות שאנחנו יכולים להיעזר בהן.

ולכן:

א. ההסברים לנושאים הדקדוקיים מופיעים לאורך הספר בשתי השפות ומאפשרים לנו ללמוד

לפחות חלק מהנושאים באופן עצמאי.

ב. באוצר המילים, המאגד בסוף כל יחידה את המילים החדשות שנלמדו בה, מתורגמות המילים לעברית. כך גם באוצר המילים השלם בסוף הספר.

ג. כל מקבץ תרגילים מקנח במשפטים לתרגום מעברית לגרמנית. המוח הבוגר נוטה להרכיב משפטים בשפת היעד על יסוד כללי תחביר ודקדוק מוכרים. אפילו אצל פעוטות דוברי שתי שפות כבר ניכר ניסיון תרגום משפה לשפה, בעיקר מהשפה ששליטתם בה טובה יותר לזו ששליטתם בה חלשה. תרגום משפטים רלוונטיים לחיי היום-יום שלנו – מלבד ההנאה הכרוכה בפעילות מעין זו – יחדד את הדמיון או השוני בין השפות ויעניק לנו עוד שעות של מחשבה אקטיבית בשפת היעד.

2. **הבנת הנקרא:** בכל יחידה מופיעים טקסטים הכתובים בלשון ניטרלית, סיפורית או עיונית שעוסקים בתרבות גרמניה או בהיסטוריה שלה. בצדם הימני של הטקסטים מופיעה תיבת טקסט ובה תרגום לעברית של מילים בגרמנית המופיעות בטקסט; הן מסומנות בו בקו תחתון שלצידו מספר המפנה אל התרגום לעברית בתיבת הטקסט. תיבות הטקסט מסייעות לנו לקרוא את הטקסטים ביתר מהירות ונוחות גם ללא עזרת המורה.

3. **הבעה בעל פה:** הספר שם דגש מיוחד על דיבור ומזמן לנו הזדמנויות רבות לפתוח בשיחה. כך למשל, בכל יחידה מופיע נושא לשיחה עם שאלות מנחות. נושאי השיחה מאפשרים לנו לספר על עצמנו ועל סביבתנו באופן המחקק שיחת חולין. כמו כן, בסופו של כל טקסט מופיעות מספר שאלות לגביו. כעיקרון, ניתן לענות עליהן בכתב או בעל פה אם כי מומלץ לנצל את ההזדמנות כדי לחשוב בקול רם.

4. **הבעה בכתב:** הספר מספק את הכללים הבסיסיים לכתיבת מיילים ומכתבים רשמיים, בלתי רשמיים או חצי רשמיים לצד תרגול ודוגמאות כתיבה.

5. **האזנה:** בספר שלושה קטעי שמיעה מלווים בשאלות פתוחות. בנוסף, חלקי השיחה מזמינים אותנו לא רק לדבר כי אם גם להאזין, להבין ולהגיב על דברי המורה או התלמידים האחרים. תמלול קטעי השמיעה מופיע בסוף הספר.

6. **דקדוק:** לכל נושא דקדוקי הסבר מפורט ככל הניתן בגרמנית ובעברית בצירוף דוגמאות המקלות על הבנתו. אולם הדקדוק הוא כלי עזר ולא מטרה בפני עצמה. תכליתו לסייע לנו בהעברת מסרים ברורים בעל פה ובכתב כמו גם להבין מסרים טקסטואליים ואקוסטיים. בחלק מהנושאים הדקדוקיים והמבנים התחביריים נתנסה קודם תוך כדי תנועה מבלי בהכרח להבין את אופן פעולתם. או אז, כאשר כבר נלמד את הכלל הדקדוקי, הוא לא יהיה לחלוטין זר לנו.

7. **תרגול:** שליטה בכללי הדקדוק והבנה אלמנטרית של מבנה השפה נקנות מתוך תרגול הדרגתי וחזרות רבות בהפרשי זמן קצובים. הספר מספק מהם בשפע מתוך ההבנה כי שפה היא בניין רב קומות שכל נדבך בו נתמך על ידי זה שתחתיו, וכדי שלא יתמוטט ויקרוס זקוק בנייננו לבסיס רחב. התרגילים

מסודרים מהקל אל הקשה : השלמה של חלק דקדוקי במשפט, הרכבת משפטים ממילים בתפוזות, כתיבת משפטים באופן עצמאי ולבסוף תרגום משפטים. בסוף כל מקבץ תרגילים מופיעים הפתרונות. בסוף הספר חזרה על כל החומר מחולקת לפי יחידות הלימוד כולל פתרונות. החזרה חשובה כהכנה לקראת רמת הלימוד הבאה.

8. **אוצר מילים:** בסוף כל יחידה אוצר מילים המאגד את המילים העיקריות שנלמדו בה. בסוף הספר מופיע אוצר המילים השלם המאגד את רוב המילים המופיעות בו.

זהו, תם פתח הדבר. אפשר להתחיל.